

Beslisnota voor het college

Datum 19 juni 2017

Openbaar

Openbaar

Onderwerp Zwolle Actief
Versienummer 01

Portefeuillehouder Nelleke Vedelaar
Informant Thijs-Jan van der Veen
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OWS
Telefoon (038) 498 2496
Email TJ.van.der.Veen@zwolle.nl

Benodigde middelen € 500.000
Dekking t.l.v.: Budget maatschappelijke opvang 2018

Parafering

datumparaaf

Afdelingshoofd
Nico Middelbos
Portefeuillehouder
Nelleke Vedelaar

Raad

- ☒ Informatienota voor de raad
☐ Opinienota voor de raad
☐ Beslisnota voor de raad
☐ n.v.t.

Bijlagen

- 01 Informatienota voor de raad
02 Rapport evaluatie Zwolle Actief, Verwey-Jonker Instituut

Ontwerp besluit

Het college besluit:

- 1 De subsidierelatie met Zwolle Actief voor dagbesteding en activering van dak- en thuislozen na 2017 voort te zetten.
- 2 De kosten hiervan, maximaal € 500.000 per jaar, jaarlijks te dekken vanuit de begrotingsmiddelen maatschappelijke opvang/verslavingsbeleid/Oggz, onder voorbehoud van goedkeuring van de begroting door de gemeenteraad
- 3 De raad door middel van bijgevoegde informatienota te informeren over het voortzetten van Zwolle Actief.

Collegebesluit d.d.:

- ☐ Conform
☐ Gewijzigd
☐ Aangehouden
☐ Teruggenomen

Datum 19 juni 2017

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In 2013 heeft het College besloten om een subsidierelatie aan te gaan met Zwolle Actief (samenwerkingsverband van Limor, Leger des Heils, Travers, RIBW, Tactus en Dimence) voor het bieden van dagbesteding en activering van dak- en thuislozen, in eerste instantie voor een periode van 3 jaar (2014/2016). Begin 2016 is geconstateerd dat Zwolle Actief, na enige opstartproblemen in 2014, goed op stoom is gekomen en dat de werkwijze van Zwolle Actief haar vruchten begint af te werpen. De omslag van traditionele dagopvang van dak- en thuislozen naar activering (uitgaan van kansen, in plaats van beperkingen) wordt steeds breder in Zwolle opgepakt.

Het moment om een definitief besluit te nemen over het vervolg van Zwolle Actief kwam in 2016 nog te vroeg. Op 26 april 2016 heeft het College daarom ingestemd met verlenging van Zwolle Actief met een jaar. Deze periode was nodig om enerzijds de werkwijze van Zwolle Actief verder uit te rollen en anderzijds om de methodiek van Zwolle Actief grondig te evalueren. Een besluit over voortzetting van Zwolle Actief na 2017 kan niet eerder worden genomen, dan nadat deze evaluatie heeft plaatsgevonden.

Gedurende de periode maart t/m mei 2017 heeft het Verwey-Jonker Instituut, in opdracht van gemeente Zwolle, de methodiek van Zwolle Actief geëvalueerd. In haar rapport gaat het Verwey-Jonker Instituut in op de (hoofd)vraag in hoeverre de maatwerkaanpak van Zwolle Actief heeft gezorgd voor een actievere dagbesteding van dak- en thuislozen en of de aanpak van Zwolle Actief toekomst bestendig is.

Uit het evaluatierapport van het Verwey-Jonker Instituut blijkt dat de aanpak van Zwolle Actief heeft gezorgd voor meer activering van dak- en thuislozen; het bereik van de doelgroep is groot en van hen wordt vervolgens het grootste deel (meer dan 90%) daadwerkelijk geactiveerd naar werk, leren, persoonlijke ontwikkeling, sport, vrijetijd of ondersteuning voor een behandeling. De werkwijze van Zwolle Actief is bovendien landelijk uniek en sluit nog steeds aan bij de uitgangspunten van het Sociaal Domein en de regionale veranderagenda voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Het Verwey-Jonker Instituut beveelt gemeente Zwolle dan ook aan om Zwolle Actief te continueren, de aanpak van Zwolle Actief te borgen en de opname van Zwolle Actief in de databank voor effectieve interventies te ondersteunen.

Mede op basis van dit evaluatierapport wordt het college gevraagd om in te stemmen met het voortzetten van de subsidierelatie met Zwolle Actief voor dagbesteding en activering van dak- en thuislozen na 2017.

Beoogd effect

Met het continueren van Zwolle Actief wordt beoogd dat ook de komende jaren dak- en thuislozen een individueel maatwerk krijgen aangeboden gericht op activering. Een maatwerkaanpak waarvan bewezen is dat het dak- en thuislozen in staat stelt om, op basis van kansen/mogelijkheden/wensen, stappen vooruit te zetten in hun zelfredzaamheid en vermogen tot participatie. Hiermee wordt invulling gegeven aan de uitgangspunten van de in 2016 door de Raad vastgesteld regionale veranderagenda voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen (o.a. van dagbesteding naar betekenisvolle werkzaamheden) en het Sociaal Domein (ondersteuning, dichtbij en passend bij de vraag).

Datum 19 juni 2017

Argumenten

1.1 De individuele maatwerk aanpak van Zwolle Actief werkt

Uit de jaarlijkse verslaglegging is al eerder gebleken dat de methodiek van Zwolle Actief werkt. De gevraagde prestaties worden ruimschoots gehaald; meer dan 90% van de bereikte dak- en thuislozen wordt daadwerkelijk geactiveerd, meer dan de helft van de deelnemers aan Zwolle Actief zet 1 of meer stappen vooruit op de zelfredzaamheid matrix. Belangrijke succesindicator is bovendien dat een grote meerderheid van de ondervraagd deelnemers van Zwolle Actief (voor het evaluatieonderzoek zijn 45 deelnemers geïnterviewd) vooral positieve ervaringen heeft met Zwolle Actief. Dit betreft de inhoud van de activering zelf, maar ook het vertrouwen dat zij hebben in de activeringscoaches.

1.2 Ten opzichte van situatie van voor Zwolle Actief wordt een positief verschil geconstateerd

Extern betrokken partners zien met de komst van Zwolle Actief een duidelijke verbetering ten opzichte van de oude situatie. Hoewel het aanbod van Zwolle Actief vrijwillig is, is het niet vrijblijvend. In feite is er keuze uit op straat rondlopen of een zinvolle activiteit zoeken. Het merendeel van de dak- en thuislozen blijkt dan toch liever iets zinvols te gaan doen. Belangrijke indicator is bovendien dat van de bevroagde deelnemers van Zwolle Actief die ook voor 2014 al eens eerder dak- of thuisloos waren, geen enkele van hen de oude situatie beter blijkt te vinden dan de nieuwe situatie. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaand aanbod, wat niet specifiek voor dak- en thuislozen is ontwikkeld. Bevroagde deelnemers van Zwolle Actief geven aan zich hierdoor meer betrokken te voelen bij de maatschappij dan in traditionele, specifiek voor dak- en thuislozen bedoelde voorzieningen.

1.3 De aanpak van Zwolle Actief is landelijk uniek

De kern van de aanpak van Zwolle Actief is de werkwijze van de activeringscoaches; door hen ruimte en vertrouwen te geven, zijn zij in staat gesteld om een vertrouwensband op te bouwen met de deelnemers van Zwolle Actief. Dit laatste is van groot belang gebleken om daadwerkelijk stappen te zetten. Van de 45 bevroagde deelnemers van Zwolle Actief is 100% positief tot zeer positief over de rol van de activeringscoach. Door inzet van de activeringscoaches hebben deelnemers stappen gezet, die zij anders (waarschijnlijk) niet, of pas veel later, zouden hebben gezet.

De combinatie van het beëindigen van traditionele dagopvang voor dak- en thuislozen en het bieden van een individuele maatwerkaanpak voor iedere dak- en thuislozen is uniek in Nederland. Hoewel andere gemeenten al wel inzetten op individueel maatwerk, wordt daarnaast vaak nog steeds dagopvang geboden. Juist het beëindigen van een dagopvang voor dak- en thuislozen heeft bijgedragen aan het succes van Zwolle Actief; er is immers geen alternatief. Dit wordt door intern als extern betrokkenen bevestigd, maar vooral ook door de bevroagde deelnemers zelf.

1.4 De aanpak van Zwolle Actief is toekomstbestendig

De methodiek van Zwolle Actief is ruim vier jaar geleden ontwikkeld. Het was voor alle betrokken een avontuur om de methodiek aan de praktijk te toetsen en dit zonder terugval optie, immers de dagopvang voor dak- en thuislozen is per 1 januari 2014 gesloten. Er was in het begin bijsturing een aanpassing nodig, partners (zowel intern als extern) moesten aan elkaar wennen, er was discussie over de rol en positie van de activeringscoaches. Maar gesteld kan worden dat de aanpak van Zwolle Actief na een (korte) aanloopperiode werkt. Het evaluatierapport van het Verwey-Jonker instituut is hier duidelijk over.

Datum 19 juni 2017

Ook voor de komende jaren is Zwolle Actief nog steeds relevant. Er wordt niet vanuit instituten gedacht, maar vanuit mensen. Deelnemers aan Zwolle Actief worden aangesproken op hun mogelijkheden, maar ook op hun verantwoordelijkheden. De aanpak van Zwolle Actief maakt dat meer dan in het verleden dak- en thuislozen een zinvolle dagbesteding en/of zinvolle werkzaamheden hebben.

Alle in het kader van de evaluatie bevroagde partijen (zowel intern als extern) geven aan dat de huidige aanpak van Zwolle Actief een prima format is om mee door te gaan. Er is veel draagvlak voor continuïteit van Zwolle Actief, niet in de laatste plaats bij dak- en thuislozen zelf.

2.1 De kosten worden van Zwolle Actief kunnen worden gedekt binnen de reguliere begrotingsmiddelen maatschappelijke opvang/verslavingsbeleid en OGGz

Vanaf 2014 is jaarlijks een subsidie van maximaal € 500.000 beschikbaar gesteld voor uitvoering van Zwolle Actief. Ten opzichte van de situatie van voor Zwolle Actief is hiermee een structurele bezuiniging van € 200.000 geboekt. Er is geen aanleiding om het budget voor Zwolle Actief voor de komende jaren te wijzigen.

Risico's

Achter Zwolle Actief gaat een samenwerkingsverband van zes Zwolse partijen schuil (Limor, Leger des Heils, Tactus, Traverse, RIBW GO en Dimence). Hierdoor is enerzijds een breed draagvlak onder ketenpartners voor maatschappelijke opvang gegarandeerd, maar bestaat anderzijds het risico van uitsluiting van overige potentiële partners. Uit de rapportages blijkt echter dat Zwolle Actief van begin af aan juist zoveel mogelijk afstemming met externe partners en aansluiting bij bestaand aanbod heeft gezocht. Hoewel de activeringscoaches gedetacheerd zijn vanuit genoemde samenwerkingspartners, werken zij zoveel mogelijk onafhankelijk van de 'moederorganisaties'. Er wordt per individuele deelnemer gekeken wat het meest passend aanbod is en wie dat het beste kan leveren, ongeacht of dit een interne of externe partij betreft. Het is bovendien juist een van de ontwikkelpunten van Zwolle Actief om nog meer aansluiting te zoeken bij overige partners en bedrijven in Zwolle.

Het bereik van Zwolle Actief onder de dak- en thuislozen is groot, groter zelfs dan verwacht. Er is echter een (klein) deel van hen dat geen gebruik wenst te maken van het aanbod van Zwolle Actief. Veelal betreft dit zorgmijders met een meervoudige problematiek. Omdat er geen alternatief is, zijn min of meer genoodzaakt tot 'rondhangen' in de binnenstad. Het contact met Zwolle Actief blijft voor hen beperkt tot af en toe een gesprek, koffie drinken, etc. Als verbeterpunt voor Zwolle Actief wordt dan ook genoemd om de expertise van de activeringscoaches te vergroten ten aanzien van zorgmijders en mensen met een psychische stoornis.

Financiën

Het jaarlijks budget voor activering/dagbesteding van dak- en thuislozen is maximaal € 500.000. Voorgesteld wordt om ook voor de komende jaren een bedrag van maximaal € 500.000 per jaar beschikbaar te stellen voor Zwolle Actief. Dit past binnen de middelen voor maatschappelijke opvang/verslavingszorg/Oggz, onder voorbehoud van veranderingen in de decentralisatie-uitkering mo/vz/oggz en onder voorbehoud van het oormerken van deze middelen door voor dit doel bij de begrotingsvaststelling, zoals van toepassing op alle structurele subsidierelaties.

Communicatie

Na besluitvorming zal hoofdaannemer van Zwolle Actief (Limor) worden geïnformeerd.

Datum 19 juni 2017

Vervolg

Met de samenwerkingspartners van Zwolle Actief zullen nadere afspraken worden gemaakt over enerzijds borging van de methodiek van Zwolle Actief, alsmede over een aantal verbeterpunten, zoals die in het evaluatierapport van Verwey-Jonker Instituut worden benoemd. Concreet betreft dit o.a. het (nog) meer betrekken van bedrijven voor de doelgroep van Zwolle Actief en hoe om te gaan met de groep die nu niet bereikt wordt (zorgmijders).

Daarnaast zullen wij, in aanvulling op de vaste periodieke rapportages, ook afspraken maken over een vervolg evaluatie, waarbij opnieuw zal worden gekeken naar de effectiviteit en actualiteit van Zwolle Actief.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.